

Oponentský posudek na diplomovou práci Daniela Slavíka „Srbská menšina v bánském Chorvatsku v letech 1881-1914, Praha 2006, 109 stran rkp.

Národnostní poměry v zemích bývalé Jugoslávie byly a dosud jsou složitým problémem. Jak napovídá titul práce, Daniel Slavík se rozhodl zpracovat poměrně náročné téma – analýzu srbské menšiny v bánském Chorvatsku v letech 1881-1914, tj. v době, kdy se tato národnostní skupina zformovala jako samostatné politické etnikum a stala se důležitým faktorem politického a sociálního napětí v této oblasti.

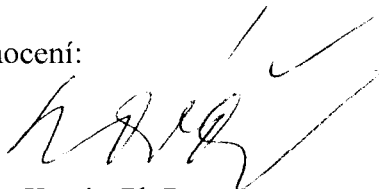
Diplomant práci celkem logicky vymezil roky 1881-1914, tj. od připojení části vojenské hranice k území Chorvatska, které se nacházelo pod civilní správou. Tím významně vzrostl podíl Srbů na populaci bánského Chorvatska. Rok 1914 lze považovat za konec prvního stadia vývoje srbské komunity v bánském Chorvatsku; jedná se o období kdy první světová válka přerušila dosavadní vývoj – v té době došlo k zákazu působení většiny politických organizací chorvatských Srbů a byly položeny základy pro vznik společného státu Srbů, Chorvatů a Slovinců.

Daniel Slavík místo chronologického výkladu zvolil analýzu jednotlivých problémů existence srbské komunity v bánském Chorvatsku. V první kapitole se věnoval otázce početnosti této komunity, přičemž zohlednil problém statistického určování národnostní příslušnosti podle jazyka (vzhledem k jednotné jazykové normě toto kritérium může vést k nepřesným údajům) a jako pomocné vodítko zvolil konfesiální příslušnost. Ve druhé kapitole se věnoval analýze postavení příslušníků srbské menšiny a jejich sociálního rozvrstvení v zemědělství, další kapitola je věnována rozboru této minority ve městech a v nezemědělské sféře. Nutno poznamenat, že Daniel Slavík v těchto kapitolách celkem zdařile analyzoval výjimečnou pozici této komunity a její mentalitu.

Ve čtvrté kapitole se diplomat zaměřil na historické kořeny srbské přítomnosti v Chorvatsku, která, jak Slavík správně uvádí již v úvodu této kapitoly, hrála důležitou roli nejen při vzniku osobitého národního vědomí chorvatských Srbů, kteří se prezentovali jako samostatná politická entita nezávislá na chorvatském státu a jeho institucích, ale stala se také cílem nacionalistických protisrbských útoků ze strany Chorvatů. V páté kapitole se diplomant zaměřil na analýzu úlohy pravoslavné církve na chorvatském území, která se stala zdrojem srbské národní identity a působila jako organizační základ pro srbský společenský život. Poslední dvě kapitoly jsou analýzou složitého postavení srbských politických směrů v bánském Chorvatsku, respektive jejich střetávání s opozičními chorvatskými nacionálními proudy a bánskou vládou, napojenou na uherskou vládu (na habsburský dvůr).

Diplomová práce Daniela Slavíka je v řadě ohledů zdařilou analýzou do složitého vývoje srbské menšiny v Chorvatsku na přelomu 19. a 20. století; několik výhrad se týká podle mého názoru nepříliš rozsáhlého seznamu odborné literatury; diplomant čerpal pouze ze dvou edic vydaných dokumentů a omezeného počtu sekundární literatury. V diplomové práci navíc chybí ať už hodnotící či jiný závěr. Přes výše uvedené nedostatky doporučuji práci k úspěšné obhajobě.

Navrhované hodnocení:

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Ústav světových dějin UK FF Praha

V Praze, 16. května 2006